

פניני הרמא

זמני עיה"ק ירושלים תובכ"א:

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

הזלה"נ - 4:34 / צאת השבת אר"ת - 6:28

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

זובח לאלהים יחרם בלתי לד' לבדו. (כב. יט.), אחר שנאמר זובח לאלהים יחרם ממילא מוכח שעליו לזבוח לד' לבדו ומה הוצרכה התורה להאריך בזה? ואפשר שבא להשמיענו דס"ד זובח לאלהים יחרם אם זובח רק לע"ז, אבל אם פוסח על שתי הסעיפים והוא גם לד' וגם לע"ז שפיר דמי, ע"כ ביארה התורה שכל שאינו לד' לבדו עד בלתי הניח שום מקום למחשבת ע"ז, הרי הוא בכלל זובח לאלהים יחרם, וכמו שנאמר בשם מרן הגר"ח זצ"ל בביאור מה שאמר אליהו אם ד' הוא האלקים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו, היינו אם אין ד' הוא האלקים לבדו, אזי לבעל אתם, לכו אחריו.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו. (כב. ל.), במכילתא: כל שמוסיף הקב"ה מצוה מוסיף קדושה. וזה הלימוד בכל המצוות, כי עיקר תוספת קדושה ע"י מצוה וכמו שאנו אומרים אשר קדשנו במצותיו וצונו וכו', אם כן למה גלתה לנו התורה לימוד זה דייקא במצוה זו של בשר טרפה וכו'? ללמד כי אפילו מצוה כזו שבתורתה החיצונית היא פחותה ביותר, להשליך לכלב מה שאין אנו יכולים לאכול, גם מצוה זו מוסיפה קדושה בכל שאר המצוות כי יסוד הקדושה השלכת טרפה לכלב. וכפי' הגרש"ר הירש זצ"ל מדייק הלשון 'אנשי קודש' תהיון ולא נאמר אנשים קדושים, כי אנשים קדושים המובן שהם קדושים מצד עצמם ומעשיהם אבל אנשי קודש ר"ל שקדושתם מחמת היותם פקידים להקדושה, והוא שאמרנו כי יסוד הקדושה מחמת קדשנו במצוותיו שאנו מצווים על ידו ית', וע"כ זה שייך אפילו במצוה של השלכת טרפה לכלב.

(שם)

פניני הפרשה:

אם אדניו יתן לו אשה. (כא. ד.), כתב במשך חכמה: הענין כי בנישואי אשה יש שני דברים, האחד שאם אינו נושא ממעט הדמות, ר"ל שאינו מקיים פו"ר שזוהו השלמת הבריאה ותיקונה (יבמות סג:), והשני ששרוי בחטא (שם סג.). וכאן ע"י שפחה אינו מקיים פו"ר שולדה כמותה (קידושין סח:), רק ששרוי בלא חטא, וזהו אם אדניו יתן 'לו' אשה, היינו אשה כזו אשר התועלת אינו רק לו ולא להשלמת הבריאה עכ"ל.

(משך חכמה)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "מדבר שקר תרחק"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תש"ס לפ"ק]

המחשבה, שפיר יראתו של הדיין יכול להתגבר על הידיעה שזה עשיר וזה עני, ויראתו ופחדתו לבקש צדק, יכול לעמוד בזה שלא ישא פנים, אבל אם בעולם המעשה במראה עינים, רואה זה בעשרו וזה בסמרטוטין, שוב נמשך אחר מראה עיניו, ומראה עיניו גורם לו נגיעה שלא יראה, שנמשך אחר מראה עיניו. ואולי גם זה נכלל במה שאמר שלמה בחכמתו (קהלת ו. ט.) טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הכל ורעות רוח.

והוא שהזהיר הרמב"ם בהלכות דיעות (ריש פרק ו) כי האדם נמשך אחר אנשי מדינתו וכו', כי זהו דרך בריאתו של אדם בעולם העשיה, ואין שום עצה אלא שעולם העשיה בו חי האדם, ישתוה עם עולם המחשבה.

וזהו שנאמר מדבר שקר תרחק, שיתרחק ממצב של ההטעאה, כדאיתא בגמ' הנ"ל בענין הדיין שילבשו הבע"ד בשוה, וכמש"כ הרמב"ם (שם) שיתרחק מחברת הרשעים ויברח למדבריות.

ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג סי' קמט) כי עון החנופה לרשעים מכלה מנפש ועד בשר, ויש לפרש דהיינו שהנפש תמשך אחר הבשר, ונמצא המחנף

מדבר שקר תרחק. (שמות כג. ז.), בגמרא שבועות (דף לא.): "מנין לשנים שבאו לדין אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבשהו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק". ויש להתבונן שהרי מדובר כאן בדיין צדיק שמתפלל שיזכה לדון בצדק, והוא יודע כי גיהנום פתוחה לו מתחתיו, ואמנם אחרי שיהיו לבושים בשוה, אע"פ שיודע שזה נכבד ועשיר, והשני איש פשוט ואפילו מזולזל, בכ"ז אין לו שום משא פנים להעשיר על העני, אבל אם זה לבוש בגדי עשירות וכבוד, וזה לבוש סמרטוטים אז עלול להכשל, הכיצד זה, מה מוסיפים הבגדים לידיעתו, שהרי בלי שינוי בגדים אין לו משא פנים, ואם הם משונים יש משא פנים, ולא עוד אלא הרי הוא יודע שהעשיר לובש סמרטוטים רק לצורך הדיון, וכמ"כ אם העשיר מלוה לעני בגדיו, הרי יודע הדיין שאינו שלו ומחזירו לו אח"כ [כן מורה לשון הרמב"ם (פכ"א סנהדרין ה"ב) עיי"ש שרק עד אחרי הדין צריך העשיר להלביש לו הבגדים], והוא נפלא. וכבר עמד בפליאה זו באור יהל [והוא מבאר באופן אחר].

והנראה בזה, כי יש עולם המחשבה ויש עולם המעשה, ואנו חיים בעולם המעשה, על כן בעולם

מבית עבדים, ומה שידעו מן המצוות היתה רק העשיה, ולא זכו להשגה רוחנית רק בשעת מתן תורה, וכדאיתא בגמרא שבת (דף פח:):

ויש להבין ביסוד הנ"ל גם מאמרם ז"ל (תוספתא ב"ק פ"ז ה"ג) דכשאמרו ישראל נעשה ונשמע בקשו לגנוב דעת עליונה. והוא מאמר תמוה. ואולי המכוון מלשון בקשו ר"ל דאילולי אמרו נעשה ונשמע חשבו נשמע לבד סגי, אבל אח"כ אמרו נעשה ונשמע כי נתברר להם ועמדו על האמת כי בנשמע לבד נעשה נוגע, וכאמור שע"ז אמרו בגמ' הנ"ל מדבר שקר תרחק כי היו עלולים ח"ו לגנוב דעת עליונה בהבנה של שקר ונגיעה וע"כ אמרו נעשה ונשמע, ורק אז זכו לב' הכתרים, פי' כי כתר נשמע לבד אי אפשר וע"י נעשה מתקיים הנשמע כנ"ל, למען תשכיל וכו'. והוא נפלא.

[והייתי פעם אורחו של רב אחד אמנם יר"ש ות"ח, וכשבאנו לברכת המזון ראיתי שהלה נשקע במחשבה ולא בירך ברהמ"ז, וכששאלתי אותו אמר כי במחשבה לבד יותר קל לו לכוון, אבל אמרתי לו שלא יצא ברהמ"ז [ואכן הוא למד באונברסיטה והיה לו גם תואר 'דוקטור'], והבין].

נעשה חבר לרשע, כי המחשבה נמשכת אחר המעשה, והה"ד למען תשכילו את כל אשר תעשון (דברים כט. ח. ט.).

והוא קבלת התורה מעשי המצוות, וכדאיתא בחובות הלבבות (שער עבודת האלקים פ"ג) כי ההערה השכלית צריכה להערת התורה כיון שהאדם נמצא ונמשך אחר עולם הגופות, פי' ממילא לא תמצא ההערה השכלית קיומה, ופי' דנעשית ממטעה וטועה.

[ונראה שהוא ענין נעשה ונשמע, שאחר הברית אמרו נעשה ונשמע (כד. ז.), אחר שנכרת ברית, העולה והשלמים שהוא אכילת גבוה ואכילת הבעלים הם וב"ב, זהו גדר ברית של עולם העשיה עם עולם העליה, ואז אמרו נעשה ונשמע, כי אין קיום לנשמע אם אין כאן גם עשיה בעולם המעשה, ואפשר שזה גם ענין שהפליג הקב"ה שהקדימו נעשה לנשמע, כמו שהמלאכים עושים, והיינו דכשהלאך נשלח לבן אדם בשליחות, הוא נתלבש כבן אדם כדמצינו בתורה [ואצל אברהם אפילו נראו כאוכלין], והוא כי בלתי זה לא שייך קיום שליחות המלאך הרוחני בעוה"ז].

[ואל תקשה כי מצינו לפני מתן תורה אמרו ישראל רק כל אשר דיבר ד' נעשה (לעיל יח. ט.), כי עדיין לא היו בניו

לקבלת הגליון שבועי יש לפנות ל: gilyonhoromoh@gmail.com

לשמחת שוחרי התורה די בכל אתר ואתר
הננו להודיע שאחרי שבשנה הקודמת אזל מן
השוק מיד אחרי ההדפסה, בס"ד אנו
מתכוננים

להדפיס מחדש

ההגדה של פסח הנפלא
"מבית אב"

מהדורא החדשה [תשפ"א]

ובו אוצר גדול פנינים ורעיונות על סדר
ההגדה בהלכה ובאגדה
שנאמרו מפי רבינו הגדול

מרן ראש הישיבה שליט"א

וגם לקט הנהגות ובירורי הלכה שקיבל
ממסורת בית אבותיו ושדן בספריו

* * *

ההגדה כבר נמצא בשלבי הדפוס, והרוצה
להזמין כמות מכובדת בארץ ובחו"ל, עליו
לפנות בהקדם למייל המערכת:

mechonbeisav@gmail.com

או למייל: gilyonhoromoh@gmail.com

או לטלפון מס': 972(0)54-851-7390

